

ÉDEN ÉS POKOL

Állatkerti végletek Thaiföldön

A szerző felvétele

Kődfoltos párduc

A zoológia iránt érdeklődő ember egy fejlődő országba érve rögtön a helyi állatkertbe rohan, de előtte felkészül a legrosszabbra. Én sok ilyen, állatkertnek kikiáltott intézményt szívem szerint eleve kihagynék, de hátha pont ott látok valami olyan ritkaságot, amit a világ egyetlen más állatkertjében sem tartanak! Thaiföldre érkezve sem volt ez másképp, habár, ismerve a thaiföldi gazdaság helyzetét, itt nem számítottam túlságosan rossz bemutatókra

Délkelet-Ázsia első nyilvánosan látogatható állatkertjét Thaiföld fővárosában nyitották meg 1938-ban. Később aztán 1953-ban az akkori belügyminiszter, Gen. Banyat Thephasadin Na Ayuthya megszervezte és megalapította az önálló Állatkerti Szervezetet,

melyet az 1954 február 15-ei királyi rendelettel léptettek hatályba. Ez a szervezet jelenleg öt tagot tömörít, melyek a következők: Dusit Zoo Bangkok; Chiang Mai Zoo; Khao Kheow Open Zoo, Chon Buri Zoo; Song Khla Zoo és a Nakhon Ratchasima Zoo. Itt nyugtázom örömmel, hogy az alábbiakban ismertetésre kerülő Pata Zoo nem érdemelte ki a szervezet tagságát, tehát nem csak én vagyok elfogult ezzel az „intézménnyel” szemben.

Dusit Zoo (Suan Sat Dusit), Bangkok

A mai állatkert elődje a király által pénzelt és felügyelt Állatkertek Szervezete (Zoological Park Organization) volt, melyet 1938-ban alapított a bangkoki városi vezetés. Hivatalosan a Dusit Zoo a Dusit Királyi Palotakert (Royal Dusit Garden Palace) része. Az állatkert mellett található a Khao Din Wana vagyis V. Rama Király látogatók elől elzárt botanikus kertje.

Az állatkert területe 19 hektár, melynek negyedét egy mesterséges tó foglalja el. A tóban főleg nem őshonos, hanem betelepített teknősfajokat, legnagyobb számban vörösfülű ékszerteknősöket (*Trachemys scripta*

elegans) találunk. Az állatkertben több mint 300 emlőst, 1100 madarat és 200 hüllőt gondoznak. Az állattáblákon a bemutatott faj angol, thai és latin nevének kívül leírás és elterjedési térkép egyaránt megtalálható.

Maga az állatkert szép és rendezett, még azon teknősök szabadtéri terráriumai is, melyeket a városi tavakból és szennyvízcsatornákból hordtak ide. Pár éve még egy közös kifutóban tartották őket, figyelmen kívül hagyva, hogy a nagyobb teknős kárt tesz a nála kisebbben (megeszi, agyonnyomja, el-eszi előle a táplálékot stb.) és elfelejtették, hogy a víziteknősök főleg húsevő ragadozók. Ennek ellenére csak valami füvet kapnak enni, ezáltal nem maradt más választásuk, mint a legyengült, illetve elpusztult társaik elfogyasztása. A levegőből támadó varjakkal szemben nagy harc folyt egy-egy természetesebb vízhulláért. A felújított teknősmedencék mellett kapott helyet a krokodilfélék bemutatója is, ahol akár a ritka szíami krokodilt (*Crocodilus siamensis*) is megcsodálhatjuk. Nemcsak a hüllők részlegét újították fel, hanem az állatkert többi részét is. Így új elhelyezést kaptak a különböző langurfajok (*Presbytis sp.*), a nagymacs-kák és a patások is.

Halászzaeska

Chiang Mai Zoo

Az 1974-ben alapított, gyönyörű, erdei környezetben található állatkert legnagyobb attrakciója a pandapár, melyről a Vadon ezévi első számában már beszámoltunk. Vendéglátóm, Dr. Chakorn Kunkaew, az állatkert állatorvosa természetesen a nemrég érkezett és az ő felügyeletére bízott pandákra a legbüszkébb, de szívesen megmutatja az állatkert többi részlegét is. Nekem legjobban a Délkelet-Ázsiában élő öt makákófaj (*Macaca sp.*) és a nagyszerű szarvascsőrűmadár-gyűjtemény tetszett. A Doi Suthep hegység lábánál elterülő, hatalmas állatkertnek bőven van lehetősége a terjeszkedésre, amihez a szomszédos botanikus kert és az itt élő rengeteg trópusi növény és állat kínálja a természetes háttérrel.

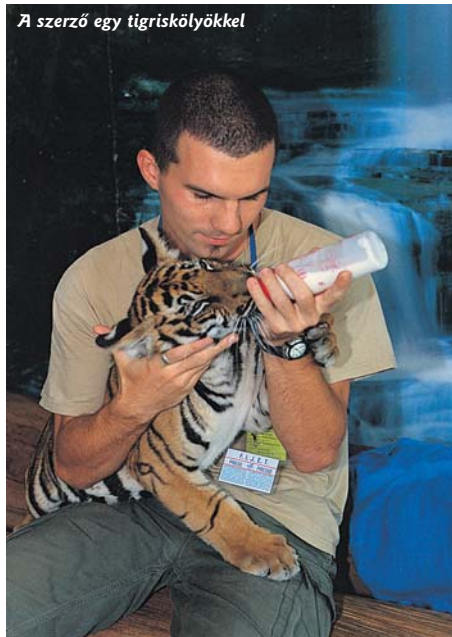
Több thaiföldi állatkertben láttam állatbemutatót, melynek egyik főszereplője a medvebocs méretű binturong (*Artitis bintourong*) és az óriás szarvascsőrű madár (*Buceros bicornis*). A bemutatók amerikai szisztéma szerint, a közönség bevonásával és látványos állatokkal zajlanak.

Az azonos élőhelyen élő fajokat minden gond nélkül közös kifutóban helyezték el. Például a medencéjében hűsülő indiai tapír (*Tapirus indicus*) feje a vele közös kifutóban élő makákóknak (*Macaca sp.*) szolgál ugródeszkául. Sajnos az éjszakai állatokat bemutató ház régi és lepusztult, de elnézve az állatkert új létesítményeit, csak idő kérdése, és felújítják.

Khao Kheow Open Zoo, Cholburi

A világ legjobb állatkertjei mellé sorolnám ezt a dombok közé épült állatkertet. Az első kör után, a tágas kifutók láttán rögtön a San Diego-i Wild Animal Park jutott eszembe. Rácsokkal szinte alig találkozunk az 1978 nyarán nyitott állatkertben, ahol 300 faj 8000 egyedét gondozzák.

A szerző egy tigriskölyökkel

A hatalmas Afrika-kifutó mellett szabadon élnek az Eld-szarvasok (*Cervus eldi siamensis*, *C. e. thamin*), az elefántkifutó környékén pávába botlunk, a távolból gibbonok éneke szól. Az állatkert állatorvosi részlege egyben menhelyként is funkcionál, ahol hatalmas gond a lefoglalt gibbonok (*Hylobates sp.*) elhelyezése. Ezen állatok zömét az anyjuk megölésével fogták be, majd a turisták által kedvelt helyeken mutogatták, mígnem a hatóság emberei el nem kobozták őket. Délkelet-Ázsia állatkertjeiben és menhelyein járva szembesültem e szerencsétlen sorsú majmok számával, ami intézményenként 50 és 100 egyed között váltakozik. Eredeti élőhelyükre történő visszatelepítéssel próbálkoznak ugyan, de az állatok szelíd-sége miatt erre csak lakatlan szigeteken van lehetőség.

Külön figyelmet érdemel a macskafélék újonnan átadott bemutatója, mely az állatkert olyan távoli részén kapott helyet, hogy felkereséséhez célszerű az állatkerti kisbusz-

ra szállni. A tágas kifutókban párducok, jaguárok, fehér tigrisek, pumák és a ködfoltos párduc (*Neofelis nebulosa*) tenyésztete kapott helyet. Ez utóbbi fajból mintegy 18 példányt gondoznak, az amerikai Nashville és a Smithsonian Állatkerttel közös tenyésztési program keretében. E párducok szaporításánál a legnagyobb nehézséget a tenyészpárok összeszoktatása jelenti.

A Khao Kheow Állatkert egyetlen hátránya a nehéz megközelíthetőség. Csak személyautóval vagy turistaút keretében juthatunk el ide, igaz, így is olcsón. A népszerű üdülőhely, Pattaya egyórányi autóútra található.

Si Racha Tiger Zoo, Si Racha

Legutóbbi utam előtt a National Geographic Channel filmjében láttam egy riportot, ahol ezt a Tigrisállatkertet úgy mutatták be, mint a világ legnagyobb tigrisgyűjteményét. 300 példányról szólt a riport, így számomra kihagyhatatlan úticélként szerepelt. Már a bejárat tükrözi, hogy üzleti vállalkozáshoz érkezünk, mely főleg az ázsiai turisták által kedvelt látványosság. Valójában tigrisállatkert és krokodilfarm egyben, ahol elképesztően sok tigris tartanak, és a nevelőszobában állandóan kistigrisekbe botlunk. Ottjártamkor minimum tíz alomnyi kölyköt neveltek, az egy napostól a három hónaposig mindenféle méretben. A nevelde berendezése profi, a személyzet

Tapír-trambulín (maláj tapír és jávai makákó)

Orrszarvú madár

jól képzett, és az állandó állatorvosi felügyelet is megoldott.

A fő attrakciót természetesen a disznókoca által nevelt kistigrisek és a polaroid géppel történő fotózás jelenti. Érdekes volt megfigyelni a különböző emberek reakcióit, amikor ölükbe tettek egy-egy tigriskölyköt. A normális embertől alig lehetett elvenni, de láttam olyat, aki az állat legkisebb mozdulatára sikitva felugrott, és valósággal hisztériás rohamban tört ki. Ki érti ezt?

Sajnos az állatkert egyéb funkcióira nem derült fény. Hiába kérdezősködtem a terv-

szerű tenyésztésprogramról és arról, hogy mi lesz a tigrisek sorsa, erre csak kitérő válaszokat kaptam. Az itt bemutatott és tenyésztett tigrisek nem tisztavérű bengáli (*Panthera tigris tigris*) vagy indokínai tigrisek (*P. t. corbetti*), hanem valószínűleg ezek keverékei. Hasonlóképpen az itt tenyésztett krokodilok is hibridek (*Crocodylus porosus x siamensis*), kifutójukra hiába van kiírva a ritka sziam-i krokodil (*C. siamensis*) neve. Az irodában persze mindenki tenyésztésprogramról beszélt, de erről sem a többi állatkertben, sem a helyi Állatkertek Szervezeténél nem tudtak. Arról az esetről, amikor száz tigris

lefagyasztott tetemét szállították Kínába, már utólag, helyi biológusoktól szereztem tudomást. Később e tényt a természetvédelmi sajtó is megszéllőztette. Ottjártamkor ezer darab krokodilt ládáztak be, hogy Si Racha kikötőjébe vigyék, és a konténert legközelebb Kínában bontsák ki.

Tény, hogy az itt dolgozó ápolók imádják állataikat, nagyon vendégszeretőek, és arról, hogy a vezetőség milyen ügyletekbe bonyolódik, már nincs tudomásuk. Az állatkert további attrakciói közé tartozik a krokodilbemutató, és egy lehangoló cirkuszi produkció, melynek szereplői szemmel láthatóan félnek idomárjaiktól.

Pata Zoo, Bangkok

Talán a világon nincs még egy ilyen különleges helyen létesített állatkert. A Pata ugyanis nem más, mint Bangkok felhőkarcolójának egyike. Az állatkert eme épület legfelső szintjén, a ruházati és műszaki cikkek felett található. Tulajdonképpen kétszintes: az alsó, fedett emeleten található a nagy terrárium-részleg, meglehetősen sok fajjal. Ezek némelyike tágas, míg pár állat meglehetősen szűk terráriumokban kapott helyet. Az intézmény állatorvosa, Dr. Wirot Nutaphant maga is lelkes kigyász, még ha katonából lett is azzá. Nevét több állatfaj viseli, például a thaiföldi bambuszvipera (*Trimeresurus wiroti*).

Sajnos a lelkesedés önmagában kevés, ha nem párosul lelkiismeretes állatszeretettel. A kígyók többsége rossz kondícióban, ürülékkel és vedlett bőrrrel szennyezett kifutókban sínylődik. A második szint félig nyitott, így akadálytalanul enged utat Bangkok szmogos, párás levegőjének, egyenesen az itt lakó majomritkaságok tüdejébe. Olyan fajokat „gondoznak” itt, melyeket bármelyik nyugati állatkert megirigyelhetne. Egyebek mellett a piros lábú pizemajom (*Pygathrix nemaeus*), a kontyos langur (*Presbytis melalophos*) és a Phayre-langur (*Trachypithecus phayrei*) is látható. Bármilyen meglepő, de még egy kifejlett, hím nyugati síkvidéki gorillát (*Gorilla gorilla gorilla*) is bemutatnak, immár 1984 óta.

Az igényesebb állatkertekhez és a Thai Állatkertek Szervezetéhez tartozó bemutatókat találunk még Nakhon Ratchasima (Khorat) és Songkhla városokban is.

Buzás Balázs

További információk:
www.zoothailand.org
www.seaza.org
www.cloudedleopard.org